

NASTAVNA JEDINKA 1

IDENTITET

Osnovna škola

Ja u svojoj zajednici

1.1 To je ono što volim - Ja sam dječak/Ja sam djevojčica - i ono što volim i radim je ok

1.2 Moji lični simboli (grb I) To je ono što sam ja

1.3 Ovo je naš grb (grb II) Mi smo jaki kao grupa zato što smo pojedinci

1.4 Pojedinci i grupe; Snage pojedinaca kao potencijal za društvo

Prva nastavna jedinka: Ključni koncept – „Identitet” (za osnovnu školu)

Osnovne informacije za nastavnike: Kako vlastite percepcije učenika utiču na njihov identitet, njihovo učešće u grupama i njihov pogled na društvo?

„Identitet” u psihološkom smislu odnosi se na slike o sebi (lični mentalni model samoga sebe), samopoštovanje i individualnost. Rodni identitet važan je dio koncepta identiteta. To do određene mjere diktira kako pojedinac gleda samog sebe kao osobu, te sebe u odnosu prema drugima, i prema tome diktira potencijal kojeg on ili ona može unijeti u grupu.

„Identitet” u sociološkom kontekstu fokusira se na koncept ponašanja prema ulogama. U ovom aspektu, pojedinac otkriva svoj identitet kroz učenje društvenih uloga i vlastito iskustvo u tim ulogama.

Međutim, „identitet” se uobičajeno koristi kako bi se opisao lični identitet – sve stvari koje čine osobu jedinstvenom. Doduše, sociolozi često koriste taj pojam kako bi objasnili društveni identitet, ili skup članstva u grupama koja određuju pojedinca.

Postaje očito da je identitet vrlo važan u raznim područjima. Ako bi se identitet razmatrao unutar okvira obrazovanja za demokratiju i ljudska prava, onda on ima specifičan karakter: ukoliko ljudi razjasne svoje stavove da su sposobni pomagati jedni drugima pojedinačno ili grupno, onda to postaje cjeloživotni proces koji se kontinuirano mijenja. Razjašnjavanje nečijeg identiteta ili traženje nečijeg identiteta stoga se mora podržavati od najranijeg doba. Didaktičke metode ne bi se trebale koristiti, a umjesto toga trebalo bi pojedincima dati mogućnosti da to otkriju sami za sebe, sa svim prednostima i nedostacima koji takav pristup ima. Otvorena i demokratska država jedino može funkcionisati ako pojedinci brane druge, a da ne izgube sami sebe u tom procesu.

Cilj obrazovanja za demokratiju i ljudska prava je da se podupre razvoj sposobnosti na tri polja. Ova nastavna jedinka ima sljedeći profil sposobnosti:

Sposobnosti		
... politička analiza i procjena	... korištenje metoda	... donošenje političkih odluka i djelovanje
**	***	*

Pomoćni alat

U ovoj nastavnoj jedinki korist se sljedeći alat iz kutije s alatom za učenike. Nastavnici moraju odlučiti hoće li neki ili svi učenici zahtijevati dodatnu pripremu za rad s tim alatima.

- 0 Istraživanje u biblioteci
- 0 Pretraživanje interneta
- 0 Provođenje intervjua i anketa
- x Tumačenje slika
- 0 Mentalne mape
- 0 Izrada postera
- x Održavanje izložbi
- x Planiranje i održavanje prezentacija
- 0 Pripremanje slajdova u powerpoint prezentaciji
- 0 Pisanje novinskih članaka
- 0 Izvođenje predstava
- 0 Održavanje debata

Nastavna jedinka 1: Identitet

Ja u svojoj zajednici

Kako vlastite percepcije učenika utiču na njihov identitet, njihovo učešće u grupama i njihov pogled na društvo?

Naslov lekcije	Ciljevi učenja	Zadaci učenika	Materijali	Metode
Lekcija 1: To je ono što volim	Učenici otkrivaju svoje i tuđe sposobnosti i znanja. Postaju svjesni učinaka rodnih stereotipa.	Učenici zapisuju svoje preference i ponašanja u četiri kategorije. Razmjenjuju svoje odgovore s drugima i razmišljaju o njima.	Papir i olovka, isprintane kopije materijala („Volim to i ne volim to”, tabela).	Individualni i grupni rad, plenarna rasprava.
Lekcija 2: Moji lični simboli (grb I)	Učenici potiču svoje samopouzdanje prepoznajući i cijeneći svoje pozitivne karakteristike.	Učenici kreiraju svoje vlastite simbole koji će biti dio grupnog grba. Postavljaju si pitanja o percepciji samog sebe i koriste prednosti identificirane u prvoj lekciji. Učenici formiraju grupe kao preduslov za treću lekciju.	Tabele iz prethodne lekcije, isprintane kopije za grbove (dva po učeniku), bojice, makaze.	Individualni rad, formiranje grupa.
Lekcija 3: Ovo je naš grb (grb II)	Učenici postaju svjesni mogućnosti svojih individualnih prednosti koje unose u grupu. Usaglašavaju se oko imena i krilatice grupe.	U grupama od četvoro, učenici pokušavaju objasniti lične simbole drugim članovima grupe. Stvaraju zajednički grb i usaglašavaju se oko imena, krilatice i zajedničkog simbola za to. Učenici predstavljaju svoj grb ostatku razreda.	Kopije grbova iz prethodne lekcije, bojice, ljepilo.	Grupni rad (četvoro) i grupna prezentacija
Lekcija 4: Pojedinci i grupe	Kroz raspravu učenici razumiju da individualne snage imaju potencijal unutar grupe. Razumiju koncept grupnog rada i podjele rada. Mogu identificirati grupe u društvu gdje se različite snage moraju udružiti kako bi se postigao uspjeh.	Učenici razgovaraju o svojim snagama i upoređuju ih sa situacijama izvan škole. U izlaganju ideja identificiraju sposobnosti koje su potrebne za uspjeh grupe.	Tabla ili stalak s papirom.	Plenarna rasprava.

Lekcija 1

To je ono što ja volim

Ja sam dječak/djevojčica i ono što volim je ok

Odgojno-obrazovni ciljevi	Učenici otkrivaju svoje i tuđe sposobnosti i znanja. Postaju svjesni učinaka rodnih stereotipa.
Zadaci za učenike	Učenici zapisuju svoje preference i ponašanja u četiri kategorije. Razmjenjuju svoje odgovore sa drugim učenicima i razmišljaju o njima.
Materijali	Papir i olovke, isprintane kopije materijala (tabela „Ja volim ja činim”).
Metode	Individualni i grupni rad, plenarna sjednica.

Opis lekcije

Nastavnik uvodi temu postavljajući pitanja poput: „Koje aktivnosti volite raditi?“, „Koje aktivnosti ne volite raditi?“, „Koje aktivnosti rade djevojčice?“ i „Koje aktivnosti rade dječaci?“. Nastavnik čeka da učenici promisle o mogućim odgovorima i onda traži od njih da odgovore.

Kao drugi korak, nastavnik daje učenicima kopiju materijala, papir i olovke. Učenici moraju saviti papir na pola i trenutno moraju koristiti samo gornju polovicu. Nastavnik onda pruža sljedeće upute učenicima:

- Zapisujte bez obzira jeste li dječak ili djevojčica.
- Zapišite pet stvari koje volite raditi.
- Zapišite pet stvari koje ne volite raditi.
- Zapišite pet stvari koje ne volite raditi i koje ne radite.
- Zapišite pet stvari koje ne radite, ali biste ih voljeli raditi.

Kod svake stvari koju ste zapisali istaknite je li uredu da vaš spol takve stvari radi (Ukoliko ste dječak je li u redu da dječak radi takve stvari, ako ste djevojčica je li u redu da djevojčica radi takve stvari).

Kada učenici završe, nastavnik traži od njih da prošetaju razredom i da podjele svoje odgovore sa pet drugih učenika. Zapisuju odgovore tih učenika na donji dio papira.

Nastavnik traži da se učenici skupe i formiraju krug. Nakon toga, odvija se plenarna rasprava sa sljedećim početnim pitanjima:

- Šta mislite o odgovorima vaših kolega? Jeste li iznenađeni?
- Koje su to stvari koje samo vi možete raditi?
- Koji od vaših kolega vas je najviše impresionirao?
- Prepoznajete li neke zajedničke ideje o stvarima koje učenici ne rade, ali bi ih voljeli raditi?
- Šta se događa ako djevojčice rade stvari koje rade dječaci? Ili ako dječak radi stvari za djevojčice?
- Na koji biste način odgovorili na pitanja?
- Zašto odgovaramo to što odgovaramo? Zašto je za neke stvari uredu da ih rade samo djevojčice odnosno dječaci?

Na kraju, uporedite ta pitanja sa problematikom obrazovanja za demokratiju i ljudska prava:

- Šta se događa ako neko ne zna o stvarima koje volite radite i koje radite?
- Šta se događa ako neko ne zna o stvarima koje ne volite, ali ih svejedno radite?
- Ko odlučuje koje stvari mogu raditi djevojčice, a koje dječaci ?
- Šta se događa ako se ograniče stvari koje dječaci i djevojčice mogu raditi?
- Mislite li da će uloge ostati iste? Je li uvijek bilo tako?

Dodatak: Lekcija se može produžiti fokusiranjem na pitanje o tome što učenici ne rade, a htjeli bi. Nastavnik pokušava pronaći rješenja zajedno s učenicima o tome kako bi se te stvari mogle pokušati napraviti u razrednom kontekstu.

Lekcija 2

Moji lični simboli (grb I)

To je ono što sam ja

Odgojno-obrazovni ciljevi	Učenici potiču svoje samopoštovanje tako što otkrivaju i ocjenjuju svoje pozitivne karakteristike.
Nastavni zadaci	Učenici stvaraju svoje vlastite simbole koje će biti dio zajedničkog grupnog grba. Postavljaju si pitanja o vlastitoj percepciji samih sebe i koriste prednosti identificirane u prvoj lekciji. Učenici formiraju grupe kao preduslov trećoj lekciji.
Materijali	Tabele iz prethodne lekcije, isprintane kopije grba (dva po učeniku), bojice, makaze.
Metode	Individualni rad, formiranje grupa.

Dodatne informacije

U evropskoj tradiciji grb, ili preciznije rečeno, oružane oznake, jeste dizajn koji pripada pojedinačnoj osobi (ili grupi ljudi) i koji se koristi na razne načine. Historijski gledajući, grbove su koristili vitezovi kako bi se razlikovali od neprijateljskih vojnika. U kontinentalnoj Evropi gradovi su također mogli imati grbove. Za razliku od pečata i ostalih oznaka, grbovi imaju formalni opis koji je izražen na plaštu. U 21. stoljeću, grbove također koriste razne institucije i pojedinci (na primjer nekoliko univerziteta donijelo je smjernice o tome na koji se način smiju koristiti njihovi grbovi, kako bi ih zaštitili.

Umjetnost dizajniranja, prikazivanja, opisivanja i njihovog obilježavanja zove se heraldika. Upotreba grbova od strane država, općina, gradova i sela zove se građanska heraldika.

Opis lekcije

1. Lekcija 2 započinje tako što se formiraju grupe učenika od po četiri člana. Preporučuje se da se grupe formiraju kroz igru, dijeleći sparene karte u setovima od četiri ili pak slike u setovima od četiri, itd. Zadatak učenika je da pronađu druge partnere i da na taj način formiraju grupu.

2. Potom bi učenici trebali sjediti zajedno u svojim grupama. Svaki učenik dobiva jednu kopiju grba. Druga kopija se stavlja na sredinu stola. Postoje četiri djela grba i svaki učenik bi trebao izabrati jedan dio. Trebali bi olovkom upisati svoje ime na primjerak grba koji se nalazi na sredini stola. Na svojoj vlastitoj kopiji trebali bi početi sa izrezivanjem svog vlastitog komada grba.

3. Potom nastavnik treba od učenika zatražiti da razmisle o ličnim simbolima koje mogu upotrijebiti da predstave sami sebe. „To je ono što sam ja“ trebala bi biti krilatica za ovaj zadatak. Proširena poruka ovog zadatka trebala bi biti „To je ono što ja doprinosim ovoj grupi“. Kako bi to napravili, učenici trebaju izvaditi tabele koje su napravili u prvoj lekciji. Mogu dobiti neke ideje iz kolumni poput: „Volim to raditi i to radim“ i „Ne radim to, a volio bih“. Sada učenici moraju pronaći simbole koji predstavljaju njihove prednosti kako bi ih ucrtali u svoj dio. Sljedeća pitanja mogu biti od koristi:

- Kako se percipiraš?
- Šta ti je potrebno ?
- Šta si sposoban uraditi?
- Za čime žališ kad se prisjetiš svog života?

Lekcija 3

Ovo je naš grb (grb broj II)

Mi smo jači kao grupa jer smo pojedinci

Odgojno-obrazovni ciljevi	Učenici postaju svjesni svojih individualnih prednosti koje unose u grupu. Usaglašavaju se oko imena i krilatice grupe.
Nastavni zadaci	U grupama od četvoro, učenici objašnjavaju svoje lične simbole drugim članovima grupe. Stvaraju zajednički grb i usaglašavaju se oko imena, krilatice i zajedničkog simbola za njega. Učenici prezentiraju grb cijelom razredu
Nastavni materijali	Kopije grbova iz prethodne lekcije, bojice, ljepilo.
Metode	Grupni rad (četvoro) i grupna prezentacija.

Opis lekcije

Nastavljajući se na drugu lekciju, učenici raspravljaju o simbolima koje su napravili i razmjenjuju svoje ideje. Nastavnik potom od njih traži da urade sljedeće zadatke:

- Objasnite svoje simbole ostalim članovima grupe;
- Zalijepite sve dijelova simbola na svoj grb ;
- Pronađite zajednički simbol za vašu grupu (centar) , krilaticu za vaše ideje (gornji dio) i ime za vašu grupu (donji dio).

Nastavnik treba reći učenicima da odluku trebaju donijeti zajednički kako bi se svi mogli identificirati s njom.

Članovi grupe prezentiraju kompletirane grbove na plenarnoj sjednici, a grbovi su okačeni na zid zajedno s ostalim.

Lekcija 4

Pojedinci i grupe

Prednosti pojedinaca kao potencijal društva

Odgojno-obrazovni ciljevi	Kroz raspravu, učenici razumiju da njihove individualne prednosti imaju potencijal unutar grupe. Oni razumiju koncept grupnog rada i podjele rada. Mogu identificirati grupe u društvu gdje se različite snage moraju kombinovati kako bi postale uspješne.
Nastavni zadaci	Učenici razgovaraju o svojim prednostima i povezuju ih sa iskustvima koje su doživjeli izvan škole. Izlaganjem ideja mogu identificirati situacije u kojemu su njihove sposobnosti potrebne za uspjeh grupe.
Nastavni materijali	Tabla ili stalak s papirom.
Metode	Plenarna rasprava.

Dodatne informacije

Rasprava (razmjena argumenata, na latinskom, *discussio*, tj. argument) jeste specifičan oblik verbalne komunikacije između dvije ili više osoba u kojoj se raspravljaju razna pitanja – tj. diskutuju, u kojoj svaka strana prezentira svoje argumente. Rasprava bi se trebala održavati u duhu zajedničkog poštivanja. Dobar stil diskusije zahtijeva da govornici dozvole i potiču druga stajališta i razmišljanja, i pritom ih pomno razmatraju umjesto da ih na brzinu odbace. Lične osobine, kao što su mirnoća, sabranost i uljudnost, bit će prednost obiju strana. U najboljem slučaju, rasprava će voditi ka rješenju problema ili kompromisu kojeg svi umiješani mogu prihvatiti. U modernim društvima, rasprave su civilizirane – a ne nasilne – sredstva za nošenje s kontroverzom i sa sukobima interesa i ciljeva. Sukobi se stoga ne zataškavaju, već rješavaju. Učeći i vježbajući svoje debatne vještine, učenici uče osnovne elemente postizanja i održavanja mira u društvu.

Opis lekcije

Učenici sjede u grupama sa stalkom s papirom koji se nalazi ispred njih.

Dodjeljuje im se zadatak da se upuste u trostepenu raspravu (vidjeti također i materijal za učenike):

- Razmislite o prednostima koje ste nacrtali ili napisali na svoj grb i zapišite ih na stalak s papirom.
- Raspravljajte u kojim situacijama te snage mogu pomoći vašoj grupi. Razmislite o primjerima i zapišite ih.
- Kao treći korak, razmislite o situacijama izvan škole. Gdje bi vam te snage i sposobnosti mogle pomoći? Kao pojedincu? Unutar grupe?

Kada učenici završe, formiraju krug kako bi raspravili rezultate na plenarnoj sjednici.

Zadatak je nastavnika da usmjerava raspravu tako da učenici usvoje koncepte korištenja individualnih prednosti i sposobnosti kao izvor moći unutar grupe.